

Fransız şairi Paul Verlaine bundan elli yıl önce ve elli iki yaşında olduğu halde ölmüştü. Paristen nazlı nazlı gelen mecmualarda, kendisinden bahseden bir hayli yazı gördüm, Yıllarca en feci bir sefalet içinde, gece gündüz içerek, türlü günah işleyip sık sık da nedamet yaşları döke-rek yaşamış olan ve kendi gibi ayyaş karısının meyhanede bulunduğu sırada sefil odasının taş zeminine düşerek can veren bu adamı, böyle hiçare öleliberi, Fransızlar severler. Onun türlü kire bulanmış geçen hakir hayatı ile bilhassa gençliğine ait harikulâde şiirleri arasındaki uçurumu, edebiyat tarihlerinin bir hususiyeti sayıp iftihar ederler. Büyük bir şair, ilk lirik şairleri olmakla beraber ömrünü hırsızlık ve eşkıyahlıkla geçirmiş bulunan Villon'u bu münasebetle anıp ikisi arasında kıyaslamalar yapmak da, âdetleridir.

Bu iki şairden dilimize nakledilmiş bir şeye malik bulunmuyoruz. Kaldı ki, değil on beşinci asıra mensup, yani lisanı pek eski olan Villon'un, hattâ Verlaine'in tercümesi bile herhalde pek müşkül, hemen hemen imkânsızdır. Zira, Verlaine, bütün Fransız şairleri arasında şiiri en çok müdd ile birleşen ve bazan üç yüz

34
Verlaine'in
hatırası

yıllık bir ipek kumaşın rengi kadar hafif ve yumuşak bir sesle konuşan sanatkârdır. Bu musikiyi bir dilden öbür dile geçirebilmek içinse iktidar değil, mucize gerekir.

İlâve edeyim ki, dilimize çevrilmiş tek mısraına galiba sahip bulunmadığımız Verlaine, Anatole France'ın (Kızıl zambak) romanındaki tezatlar içinde yüzen, derbeder, kaba, fakat aynı zamanda fevkalâde ince ve günahkârlığına rağmen sonsuz derecede imanlı şaire model olmuştur. Ancak Verlaine denince dedikodu âşıklarının (galiba küçük bir azınlığın!) hemen hatırına gelen ve onun diğer bir şaire, Rimbaud ile aralarında geçerek her ikisini de en koyu çamurlara bulaayan bir münasebetten türkçeye tercüme edilmiş olan bu roman da France hiç bahsetmemiş, hep kibarlar ve zenginler muhitini tasvir eden eserinde şairi muayyen hatlar içinde göstermeğe, hattâ, bu muhit şerefine kendisini hamama sokup üstünü başını da bir derece temizlemeğe himmet etmiştir..

Ama Verlaine'in hayatını bütün çıplaklığı ile anlatan eserler de çoktur. Bunlardan birinin tercümesi Babıâli caddesindeki bazı pratik tâbilere tavsiye olunabilir.

1987 Mart

